

‘Niet ernstig? Ze zouden eens een dag moeten meelopen’

BREDA – De vreselijke ziekte die Breda in de ban heeft, laat diepe sporen na. Gelukkig zijn er de zusters die zich ontfermen over de getroffen. Met gevaar voor eigen leven verzorgen ze de patiënten, die veelal uit de armere delen van de stad komen. Voor ons dagblad heeft zuster Francisca beschreven wat haar werk inhoud. Haar verhaal.

Op straat liggen de resten van de markt, de regen spoelt ze samen met de ontlasting van de paarden in de singels. Een kind in vodden grijpt een appel uit een plas, achtergelaten door een van de boeren. Doe het niet, wil ik roepen tegen het onwetende kind. Maar weg is hij. Zie ik hem of zijn grootvader of -moeder straks bij ons in het Gasthuis?

De geur van de markt en de paardenuitwerpselen is overheersend deze vrijdag, toch is het alsof ik lopend over de Haagdijk de geur van cholera al van verre ruik. Het is de lucht die ik haast niet meer uit mijn geheugen kan krijgen en die een vast plekje in mijn neus lijkt te hebben.

Als ik na mijn ronde over de markt dichterbij mijn mede-zusters kom, golft de geur me tegemoet. Het is inderdaad de kolere. De visachtige geur van de ontlasting van de stompers die we verzorgen, herken ik inmiddels als geen ander. Tientallen zieken hebben we in ons Gasthuis aan de Haagdijk liggen, en er komen er meer. Elke dag weer, er lijkt geen einde aan te komen.

Het begon met de eerste melding op 7 mei 1849, de dag dat de vreselijke bacterie ook toesloeg in Breda. We dachten dat het wel mee zou vallen. Berichten over de ongelukkige lijdens uit Zaandam ontvingen we wel, maar dat het zo erg zou worden als nu in juli, wie had dat gedacht?

Overste Constantia twijfelde ook geen moment toen het stadsbestuur van Breda ons vroeg ons Gasthuis te openen voor de behoeftige lijdens. Daarom zijn enkele van onze zusters in een als ziekenhuis ingerichte woning de zieken gaan verplegen. Ik weet dat ze onze diensten al besproken had met de bestuurders. Onze congregatie heet niet voor niks Alles voor Allen.

Ik stap door naar de keuken. De arme zielen die we er doorheen weten te slepen, moeten aansterken. Holle ogen, een verdroogde mond, nauwelijks nog kracht om te praten of te bewegen. En die geur. Toch weer die geur. Als de kolere ze eenmaal te pakken heeft, lopen ze leeg, anders kan ik het niet omschrijven.

Als iedereen toch eens een dag met ons kon meelopen en zou zien hoe slecht ze eraan toe zijn, dan zou men niet zo lichtzinnig praten over deze ziekte. Ze zouden er zeker niet mee schelden, zoals ik soms moet aanhoren als dronken lui over straat gaan: krijg de kolere.

Blij ben ik dat ik niet aan het bed sta, zoals zuster Maria. Het klisteren is echt een vies werkje. Terwijl bij de arme ziel alles uit zijn darmen loopt, moet ze met een grote spuit vloeistof in de darmen persen. En dan

wetende dat de hele boel er met de vervuiling eruit komt. Ik bespaar u de details, maar het is noodzakelijk om ze te kunnen redden.

Zonder gevaar is het niet. We hebben al enkele van onze zusters moeten begraven, besmet geraakt tijdens het werk. God weet dat ze zich hebben ingezet voor de ander, maar het verdriet is groot. Toch aarzelen we geen moment. We zijn er voor de lijdens aan deze vreselijke ziekte.

Over dit verhaal

Dit verhaal is fictie. De zuster Francisca in dit verhaal heeft niet bestaan. Het had wel een verhaal kunnen zijn van een van de zusters van de orde. Onbaatzuchtig boden ze ruimhartig hun steun aan in 1849 tijdens de cholera-epidemie die Nederland en ook Breda trof. In dat jaar was Catharina Corbusie moeder Overste onder haar kloosternaam Constantia. Ze was dat van 1842 tot 1853.

Uit dankbaarheid voor hun diensten tijdens de cholera-epidemie schonk het gemeentebestuur van Breda de congregatie een bedrag van 300 gulden. Met dit bedrag mochten de zusters een blijvend aandenken aanschaffen. Het werd de zilveren kelk waarin enkele voorstellingen zijn verwerkt zoals kruis met passiewerktuigen, zusters die zieken verplegen, kruis met slang en drie medaillons met drie vrouwenfiguren (Geloof, Hoop en Liefde).

Voor dit verhaal is inspiratie opgedaan in raadsnotulen (de dag van het eerste geval) en uit stukken over de congregatie, als ook het boek Alles voor Allen van Trees Sponselee-De Meester.
